

Locuinta Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strata tragerilor [Lă-
văzutoză], Nr. 5.
Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespondenții regulari ai „Federatiunii.”
Articoli trămași și nepublicați se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literar, comercial si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pest'a, 23. oct. 1871.
4. nov.

In absentia ministrului presedinte Andrássy se fecera doue interpellatiuni in camer'a reprezentantilor Ungariei. Un'a — precum sciu cetitorii nostri — de D. Helfi (Helfer) din stang'a extrema, alt'a de D. Col. Tisza, din centrul stangei, amendoue in urmarea amestecului Andrásy-anu in negociațiunile de impacatiune cu Cehii, si estu din urma deputatu, crediendu că amesteculu imprumutatu se potu inflatură pre viitoru numai prin uniunea personale a Ungariei, o cere cu intetire fără a sioval. — Andrásy reintronă si mai nainte de a veni in siedintia D. Aless. Mocioni adresa ieri a treia interpellatiune (a se vedé mai la valle) in cestiunea de natiunalitate si cea Transilvana, carea, de-sf numai o atinse, dar' cunoșcundu vederile si semtfirile celle romanesci alle deale, scium că intieles cestiunea de autonomia a Transilvaniei. D. condeputatulu nostru facea bine daca botediā copilulu crestinesce, că ci se potu că nasii și dèe cu totulu altu nume. Mai tardforu dupa asta interpellatiune sosi Andrásy in siedintia si primindu cunoșcintia despre nou'a interpellatiune si dorindu a se informă dora mai bine de insu-si interpellatoriu rom. infiță cu dinsulu una conversatiune, in care avu si tristulu curagiu d'ai dechiară că nu-i va respunde, ceea ce nu vremu să credem. D. ministru va reveni de la propuslu său si va responde precum i este detorint'a. Unii daceau că de n'au respunsu asta-di ministrulu pres. la cellea doilea interpellatiune, cau'a este că vre să cunoscă mai antâiu cuprinsulu rescriptului imp. cătra diet'a Boemiei si mai alesu respunsulu acestei-a seu mai bine allu Cehiloru, la acellu rescriptu, adeca certa argumente plausibile. Era altii daceau: n'a respunsu in siedint'a de vineri (3. Noemv.) pentru că supveni neasceptatul interpellatiunea lui A. Mocioni si Andrásy vre a responde la tote trele deodata. Noi credem că D. Andrásy cunoșce cuprinsulu rescriptului imp., prevede si respunsulu Cehiloru, prin urmare d'aci nu provine amenarea respunsului, ci provine de la incidentulu supravenit, căci D. Ales. Mocioni i-a cam turburatul calculii si acum, preafiresce, altmîntrea are să fia responsulu dsale, decât cum ar' fi fostu daca nu supveniā a treia interpellatiune. Asceptăm cu neastempuru ca oracululu să graiesca pentru luminarea mintii pretinsilor nostri activiști, pre cari passivistii n'a isbutit uca a le potu lumină.

Alea iacta est.

„Continuitatea passivitatii este conclusulu comitetului ad hoc din Sabiu, enunciatu in siedint'a tienuta la 29 octovre, e. n. carea dură de la 3 pana 8 ore ser'a. — Procesulu verbalu nefiindu inca gat'a atunci, candu unu preștimatu barbatu allu natiunii rom. si amicu de principie allu nostru avu bunetatea de a ne informă despre resultatulu acellei siedintie memorabile, nu potem da insu-si testulu procesului verbalu, d'amu inse simburele conclusiunii luate, precum urmedia:

„(Dupa premiterea mai multoru considerante) Comitetul se dechiară pre sine dissolvat si pe întrulua veru carei initiative politice natiunali recunoscă de competente numai singurul pre Comitetul naționale centrale alesu in an. 1868 prin Conferint'a din Mercuri-a.“ Nemica mai correctu de cătu acestu conclusu. Ellu este expresiunea voinei generale a intellegintiei romane din Transilvania, este consecint'a naturală a situatiunii nechimbante. Eca dar, comitetul alesu la initiativa unui activistu imboldit u de Andrásy, termina prin una demonstratiune din cele mai eloventi pentru passivitate.

Unu mai demnu de onorea nostra naționale

pentru acum, comitetulu ad hoc din Sabiu nu poate să faca, neci nu se potu cugetă, decâtua acesta atitudine, adeca lapandu ide'a de conferintia, a susținé firul de la Mercuri-a, ceea ce este continuitatea passivitatii.

Vră guvernulu, precum d'eu activistii, se între la negociațiuni de transacțiuni (toemele) cu Romanii din Transilvania, atunci puna-se in intelegerie cu comitetulu de la Mercuri-a si acelui comitetu, candu va află consultu si de lipsa, va convoca elu conferintia ori congressu.

Dupa ce imparteșfranu cetitoriloru nostri conclusulu comitetului ad hoc, credem că este detorint'a nostra a dă acum si istoriculu staruștielor de activitate ce s'a ivit uici cole, asié precum aceleni-su cunoșteatâu d'io cele vediute si audite in trecerea si reintornarea nostra prin Transilvania, cătu si d'in informațiuni primite de la mai multi corespondinti ai nostri, barbati demni de tota incredere.

Inca in toamna trecuta se latise in capital'a Ungariei faim'a despre infinitarea unui organu de publicitate cu missiunea d'a pregatit callea de apropiare intre magiari si romani. Unu tipografu onorabilu din Pest'a ni imparteș prim'a data unele amenunte despre organulu proiectat. Ni spunea: că barbati independenti! cu vedia si de buna reputație la romani s'ar si unitu pentru realizarea acestei idee salutari, că acei-s voru portă insi-si spesese editiunii si a redactiunii noului diuariu, care va staruș a crea una situatiune noua, dupa ce organele asié numite (?) nationale „Federatiunea” „Albin'a” si „Gazeta Tr.” standu pre terenul agitațiunilor perpetue si urmandu una di-

rectiunea poliției. — Înțamplă intre magiari si romani, nu ar fi capabile de una politica impacatorie si că prin urmare necessitatea imperiosa cere, că tendint'a acestor diuari se fia paralizată, ceea ce, dupa convictiunile lui revelatoriu, are să urmedie neaperat, pentru că elemente de impacatiune s'ar află in prisontia atâtua intre magiari cătu si intre romani, era voinei este firma si resoluta. Atât'a ni s'ar de ajunsu, ca să prijepe, că d'iu parteia initiatorilor (magiari si romani) se fecera, de-sf nu inca negotiațiuni, celu pucinu ore si care va convorbiri (pourparlers) cu tipografulu. Misteriul era profund si n'amu inisitatu a mi-se face revelatiuni ulteriore, nevrerndu a abusa de discretiunea onorabilei imparăstoriu, carele credeă că, si prin atât'a, spiritul seu comunicativ l'ar fi impinsu la unu gradu de indiscretiune.

Faim'a cea surda, — in urmarea acestei re

velatiuni — prinse consistintia si se sustinu tota

ern'a si pre candu se parea asti data uitarii, in mediul

primavarei se ivi ca d'in secu festinulu demonstra-

tivu, inscenat u multa activitate si cu pucina

prudentia, la Brasieu, si prin associatiunea ideelor

scrutatorii combinara (in fine astara) că trebuie să

fia legatura intre misteriosulu embrionu din Pes-

ta si intempestivulu — ca să nu d'cem „abor-

tatulu” fete de la Brasieu.

Intempinarile ce se fecera inscenatoriloru atâtua cellorou concisi cătu si cellorou neconsci faptei loru, de cătu acestu diuariu, inversiună pana la estrematii pre cei atinsi, cari apoi in buletinulu loru de la Sabiu versara (ba chiaru si in „Gaz. Trans.” si in „Alb.” astara callea d'a poté stracoră) veninu loru a supr'a „Federatiunii” si a supr'a unui meritatu barbatu allu natiunii, despre carele presu-

puneau că ar fi fostu motorulu infruntariloru, du-

pa cum credeau, nemeritate séu cellu pucinu pră

aspri — Opiniunea publica n'a intardat cu ver-

dictulu său. Comedi'a de la Brasieu fù condamnată.

Instrumentele inscenatorie, vendiendu-se combatute nu se retraseră, ci se suffulcara la lupta, bra-

vandu opiniunea publica a romanilor si se des-

gogosiera ca „a c t i v i s t i.”

(Va urmă)

Prețul de Prenumerat		
Pre trei lune	8 fl. v. a	
Pre cinci lune	6 " "	
Pre anul întregu	12 " "	
Pentru România :		
pre anul întregu 30 Fr. = 30 Lei n.		
" 6 lune 16 " = 16 "		
" 3 " 8 " = 8 "		
Pentru Inscripții :		
10 or. de linie, si 30 or. taxă a ilustra-		
brile pentru fiecare publica-		
ție separat. In locul doschis		
20 or. de linie.		
Unu exemplar costă 10 cr.		

Camer'a reprezentantilor Ungariei.

Siedint'a de la 30. oct. 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedint'a la 10 ore a. m. D'in partea guvernorului sunt de facia ministrii: Stefanu Bittó si Vilhelmu Tóth.

Dupa verificarea processului verbale alu siedintisi președintele presedintele comunica, că deputatulu Stefanu Tóth, alesu in cerculu Pér, cotelu Iași, si-a prezentat litterele sale credintiunile. — Se transpunu comisiunii verificatorie.

Colomanu Tisza adreseza ministrului presedinte urmator'a interpellatiune: 1. Crede dsa, că pre bas'a de dreptu publicu existente e asigurata continuitatea vietiei constitutiunale a Ungariei?

2. Crede dsa, că urmările daunose ale irritatiunii si fermentatiunilor de straformări d'in celelalte regate si tiere ale Majestății Sale se potu departă de la Ungaria, daca de o parte amesteculu guvernului ungurescu se poate considera de unu casu precedinte pentru unu amestecu in afacerile nostre, si de alta parte daca acestu amestecu face acusi pre un'a acusi pre ceealata partita de inimicu alu Ungariei si li atfia neindestulirea, d'a lucră contr'a noastră că contr'a acelorui mai periculosi inimici ai loru?

3. Să crede dsa, că a venit u Tempulu d'a ne pune pre bas'a unii personale, facandu estu-modu possibile, că pentru schimbările interne ale celui-a-laltu statu alu Majestății Sale să nu se pericliteze continuitatea vietiei nostre constitutiunale?

Ios. Iustișt' pune pre biouroulu camerei una petiție a oficialilor ministeriali, in privint'a immunității banilor de cortelu. — Se tramitte la comisiunea financiară. — Ales. Tóth invita camer'a a pune la ordinea dilei proiectulu seu de resoluție despre incassarea restantelor de contribuție.

Ministrul de justiția, Stef. Bittó, prezinta unu proiect de lege despre contractuale. Totu-de-una-data invita camer'a, că să delibere projectul de lege despre execuția judiciari inca inainte de ce s'ar incepe desbaterile bugetarie.

Colom. Tisza doresce, că intre pertratarea proiectului de lege urbarialu si intre tramitera la secțiuni a proiectului de lege despre regularea comunelor contractuale să se lasă celu putinu doue dile. (Aprobare.)

Siedint'a se inchiaia la 10^{3/4} ore a. m.

Siedint'a de la 31. oct. 1871.

Presedintele P. Somssich deschide siedint'a de asta-di la 10 ore a. m. D'intre ministri sunt de facia Bitto si Kerkapoly.

Dupa autenticarea processului verbalu d'in siedint'a ultima, deputatulu St. Paulovicu adreseza ministrului de interne urmator'a interpellatiune:

1. Care este cau'a, că dlu ministru de interne n'a propus a se numi de comiti supremi ai oraselor Zombor, Neo-plant'a si Sabad'a astfelui de individi, cari se tienu de natiunalitatea serba, carea formeza majoritatea locuitorilor in aceste orasie? — 2. Ce principie si care lege au indemnătu pre ministru a face asemenea propunere, contraria articolului de lege 44 §. 27 din 1868? — 3. Cugeta dlu ministru a face pasi spre a corespunde legii si spre a multiu-ni natiunalitatea respectiva?

Em. Huszár, raportorulu comisiunei centrale, prezinta raportulu despre proiectele de legi urbariale. — Se va tipari si distribui intre deputati.

Se statoresce apoi ordinea dilei pentru siedint'a pro-

xima si astfelui,

Siedint'a de asta-di se radica la 10 ore si 35 min. a. m.

Siedint'a de la 3. noemvrie.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedint'a la 10 ore a. m. D'in partea guvernorului sunt de facia ministrii: Andrásy, Bittó, Szlávy, Pauler, Tisza, Tóth si Kerkapoly.

Dupa verificarea processului verbale alu siedintiei trecute, presedintele pune pre biouroulu camerei mai multe petiții juredictiunare, cari se transpunu comisiunii petițiarie. — Vilhelmu Tóth - Paulin y invita camer'a a tramite officiosu tribunalului de presa doue documente ale sale ce le-a presintat mai de multu. — Se trimitu comisiunii petițiarie.

Alessandru Mocioni adresașa ministrului presedinte urmatoră interpellatiune:

Cris'a ministeriale intrevenita in ticele translaitane ale Majestatii Sale nu este una crisa efemera a unui parlamentarism normalu, ci este una crisa carea, inraedecinata fiindu mai afundu, pot sè puna in cestiune insa-si constițiunea, insa-si posibilitatea vietiei constituutiuni, ba ce e mai multu, crisa intrevenita acolo este crisa de statu.

Fără indoieala, originea acestei crise de statu nu este altă decât conturbarea echilibriului naturalu alu elemintelor statului prin prerogativ'a artificiale a unui poporu a supr'a celor-lalte. Acolo unde constituutiunismulu, carele nu pot sè aiba alta missiune decât a assigură echilibriului naturalu intre interesele opuse ale vietiei de statu, fiindu de naturatu se intrebuinteză chiaru in directiune contraria: poterea faptelor va restornă, mai curendu séu mai tardu, machin'a fragila de lemn a unei asemenei constituutiuni, si va conduce necessariamente la unu absolutismu dechiaratu, carele nece că se mai pota ascunde.

Daca numai nu voim a espune viet'a nostra de statu pericelilor ce aru proveni d'in deceptiunea nostra propria, trebuie sè recunoscemu, că in situatiunea nostra politica jace necontestabilu unu pericolu seriosu — abstragundu de la art. de lege XII. d'in 1867 — in identitatea directiunei politice, carea esiste, fără totu idoilea intre guvernul nostru si intres priginitoriu asie numitei constituutiuni d'in decembrie. Nesuntu principale a guvernului nostru, chiaru ca a celui d'in Transilvania este, a assigură prerogativ'a artificiale a unui poporu a supr'a celor-lalte si, prin acăsta, a conturbă echilibriul naturalu intre elemintele patriei nostre.

Daca, de una parte, este necontestabilu, că dlu ministru-presedinte, estindu d'in sfăr'a sa legale, s'a sentit chiamatu, numai pre basea acestei identităti politice, a se mestecă in afacerile pure interne ale Austriei si a luă parte activa in regularea acestorua: de alta parte este asisderea necontestabilu, că eventualitatea, carea in urm'a acestor precedentie, cu totu dreptulu este de temutu — că adeca, dandu-se ocaziune, guvernul celui-a-laltu stata inca se va mestecă in afacerile nostre interne, — nu pot sè aiba sprigini decât singuru si numai in situatiunea turburata a echilibriului politicei interne a tieri.

De-să, multumita lui Ddieu, seriositatea momentana a situatiunei nostre politice nu stă pre acela-si nivelu cu crisa d'in Austria, nu se pota totu-si negă, că situatiunea nostra presenta si politic'a de pâna acum a guvernului porta in sine semburele unor eventualităti atât de critice si periculoze, cari s'au incepudu degăză in tota dimensiunea loru d'in colo de Lait'a.

Dreptu acă, me sentiu indemnăta a adresașa Dlui ministru-presedinte urmatoră interpellatiune:
"Vă rugă să mă săcuseți, că este la împu d'a se prezintă dietei propusetiuni in caus'a natiunale si transilvana, propusetiuni cari, inspirate de respectarea reciproca a dreptului si de spiritulu complanarei equitabili a intereselor, singure voru fi capabili a assecură organismulu si desvoltarea patriei nostre contra a celor eventualităti intrigitorie, alu caror'a sembure jace in situatiunea presinta a politicei nostre?"

Interpellatiunea se va comunică ministrului-presedinte.

Teod. Matkovich interpelaze pre presedintele camerei, pentru ce deputatul Ios. Kézsmárki, numit presedinte de tribunalu, nu si-a depus inca mandatul, precum ordona legea? — Presedintele promite a se consultă in acăsta privintă cu ministrul de justiția.

Bar. Franciscu Filenbaum presinta una petitiune, carea se trece la comisiunea petitiunaria. — Dupa

ace'a camerei trece la ordinea dilei: deliberarea nunciușor camerei magnatilor in privint'a modificărilor facute la proiectele de legi despre regularea reportelor urbariale si despre stirpiture. — Cele mai multe modificări ale magnatilor se accepteza, era cele-lalte se respingu, si estu-modu ambele proiecte se retramtu camerei magnatilor.

Siedint'a se inchiaia la 1³/₄ ora d. m.

Discursulu de tronu

prin care s'a deschisu corporile legislative ale Romaniei.

Domnilor Senatori.

Domnilor Deputati,

V'amu convocatu mai inaintea termenului legiuitoru ca sè ve ocupati de lucrari urgente cari reclamu imperiosu concursulu Corpurilor Legiuitorie.

Natiunea, incredintandu-ve interesele ei cele mai mari, d-vosra ati probatu in sesiunea trecuta că ea nu s'a amagu in sperantiele sale.

Guvernul meu, care s'a aflatu in circumstantie deficiili, a cautatu in midilocalu d-vostre totu sprigini si tar'a de cari avea nevoia.

Sum fericitu, d-lor, a me afa in midilocalu unei reprezentantiuni, care a sciatu a rumpe cu tristole traditiuni de mai inainte, si care va scîf totu-de-un'a sè inlatura cu barbatfa ori-ce insinuatiuni contrarie si sè nu asculte de cău glasulu ratiunii si alu dreptătii.

Gratia concursului patriotic ce ati datu guvernului meu, am potutu pune stavila crisei financiare de care eram amenintati.

Pentru prim'a ora asta-di ne așămu in regala cu unu bugetu votatu pre anulu viitoru; si pentru prim'a ora, dupa atătea infructuoze silintie ce s'au pusu in anii trecuti, sentimiu viu'a satisfactiune de a vi anunciu, că imens'a detoria flotanta, care apesă mai inainte a supr'a tesaurului intr'unu modu ruinatoru, se afa stinsa prin legea ce ati votatu.

Dara ce'a ce este si mai multu, ce'a ce trebuie sè impla animele nostre de una legitima mandria natiunale, este că imprumutul de 78 milione, ce eră destinat a usiură tote dificultătilor tesauroi publicu, s'a realizat numai in tiéra si prin propriile nostre resurse.

Acestu-a este unu mare evenimentu, d-lor Senatori si d-lor Deputati, mai alesu candu ve veti gandi in ce momente critice ne-amu aflatu in timpulu acestu-a; punendu-se la cercare propriile fortie ale tieri, s'a demonstratu cu acăsta ocaziune, intr'unu modu peremptoriu, a ei vitalitate si credintă in viitoru.

De acea gasescu de a mea detoria de a recunoscere in midilocalu d-vostre că patriotismulu cu care publicul român a concursu in grelele circumstantie in cari ne-amu afa la subscrierea imprumutului, si poternic'a actiune cu care omenii nostri de finacie au sciatu sè incurageze si sè atraga economie private spre plasarea loru in acestu imprumutu, merita tota aud'a nostra.

Era d-vostre v. esprimemu inca una data a nostra multiamire, că preocupati numai de interesele tieri, ati sciu-tu, votandu legea, a conjură pericolele ce amenintau financiile nostre.

Ministeriul meu vi va prezintă acum mai multe proiecte de legi, conformu cu ingagiamentiile ce a luat in sesiunea trecuta, cari iau alta tinta de cău ace'a de a se organiza serviciile pre base stabili, de a se face tote economie potintiose, de a se ecilibră chietuiele cu venituri-

, introduce cău mai curundu reforme simitorie in sistemulu de asta-di, pre cari se voru basă bugetele anului 1873, ce sunteti chiamati a vota; cu unu cuventu, a se intampla mesurile cele mai energice spe a se evita in viitoru reintorcerea causalor regretabili, cari, intr'unu periodu mai putinu de diece ani, au precipitatu tiera pentru a trei oară in crisa financiară, crise nefaste, cari nu aducu dupa ele cău ruină contribuibililor si discreditulu tieri.

Avem multe de remediatu, sunt inca mari dificultăti de invinsu; daru nimicu bunnu nu se pot speră fără ordine si stabilitate. De ace'a, amu firm'a convictiune că cu totu, intruniti pre calea binelui si predominati numai de interesul patriei, veti dă totu concursulu guveraului meu si, prin propria initiativa ce aveti, lu veti lumină asupra diverselor midiloce de intrebuintat sprea a atinge scopulu ce amu propusu a realiză, adeca: prosperarea financielor Statului care este anim'a tieri.

De-una-cam-data reorganisarea curii de compturi, a administratiunii domeniilor si a padurilor statului, a esplotarii salinelor si a vamilor, una prefacean radical in administratiunea generale a finaciilor printr-o unei nove divisiuni teritoriale, cu care se înstărua legatura bugetele pre 1873; sunt atatea proiecte cari au de intenția de a introduce stabilirea ordinii financiară, departarea chietuielelor inutili, sporirea veniturilor si realizarea de economie intelepte in chietuielele Statului. Pre langa acestea, ministeriul meu va sutiene si va cere votarea projectelor depuse inca d'in sesiunile trecute asupra monopolului tutunului si a tasei de timbru si a inregistrare. Aceste proiecte sunt neaperaturu necesarie de a luă cău mai curendu in esaminare, că sè nu ne ajung anulu nou fara de a avea inca de mai inante asicurata plecata la timpu a toturor chietuielelor Statului si a ne asigura astu-felul la noile perturbatiuni in finanțe, cari an neutraliză bunele efecte ale operei ce cu toti amu intrreprinsu.

Situatiunea generale a stării financiare actuale vi se va prezintă de una data cu infacișarea bugetelor pe anulu 1873 si cu inceperea sesiunii ordinare.

Mai este inca una cestiune importanta privitoria la finanțe si care cere a fi imediata rezolvata: acăstea e cestiunea pensiunilor. Neaplicarea repartitiunii prescrise de legea pensiunilor d'in chiaru diu'a punerii ei in lucru si votarea de pensiuni in proporțiuni cu totul coperțile sorgintelor afectate casei pensiunilor, au produsu cea mai mare impoverire situatiunii pensionarilor, si cestiunea devenită d'in cele mai dificili. Ea reclama deci tota situatiunea corpurilor legiuitorie si una promptă soluție pe vindecarea reului si stavilirea in viitoru a causalor cu l'au produsu.

Cestiunea căilor forate a trecutu prin diverse dificultăti. Ministeriul meu vi se va prezintă totu' actele. Nu indouiescu, că prin concursulu d-vostre se va regulă in intr'unu modu definitivu.

In privint'a puterii armate a tieri, proiectele de care vă prezintă guvernul inca in sesiunea trecuta, precum si acelea ce sunt gata a vi se prezintă in acăsta sesiune voru face a se inlatura indemanările ce s'au cercata pe acum in aplicatiunea legiuirii d'in anulu 1868.

Cu totu lacunile si imperfectiunile acestei legi, potutu inse constata cu una vina satisfactiune zelul si intitidinea ce desvolta toti acei-a cari sunt chiamati la obiectul exercitiu alu armelor. Prin votarea bugetului din 1872, d-vosra ati consacratu in armat'a permaninta, care menita a servi de scola militilor, principiu unu in formatiumentu superiore pentru oficerii cei tineri, si chiamati

cuantitate de caldura si e pre adevăratu că cu cău acest gradu de caldura cresce séu scade, cu atatu mai intenționat schimba si corpulu si asié trecu tote d'in formatiune si formatiune, inse elementele remanu totu acelea.

Se scie, că nice recel'a ernei, nice caldur'a sorelii si strabatu afundu in pamentu, si totu-si facemu pivnitie si sè pastramu vinuri, legume si alte lucruri trebuintoase, astă că sè le pazim de gerulu ernei si de ferbintelesu alu verei.

S'a observat u că o pivnitie de 10 urme de afumare o temperatură, carea stă in midiloci (are mediul) si caldur'a si recel'a tienutului de preste totu anulu, caldur'a astă nu are de unde sè vina decât numai d'in pamentu.

Incerările facute ni arata, că cu cău se păstra mai afundu in pamentu, cu atatu a caldur'a mai mare, d'in experientia se scie că la totu 100 urme afundate caldur'a se maresce cu căte unu gradu. — Mai incoleam si aceea că in băi, ocne, ce sunt afunde, trebuie omisă si se desbruce că se pota lucra, — dovedea deci că caldur'a mare, ba in ocne de totu afunde e caldur'a asié de mai incătu de abia o poti saleri. — Dupa imparteștile mai recente se dice că: cea mai adunca d'intre minele anglo-americane este de 2,419 urme si caldur'a in launtrulu ei este de 96 F. (Fahrenheit) că la 30 centigrade. — La 4000 urme caldur'a ar fi de 105 grade. In urmă d'in minele din districtul de Cornual temperatură se urca la 123 grade, pentru că se afa in vecinete unu isvoru de apa feribotata. Minorii nu potu lucra in intru de cău trei ore pre di, numai cinci-spre-diese minute de odata.

EOISORIA?

Domnulu a disu si s'a facutu.

(Urmare*)

Ce minune mai mare trebuie decât sè scimu că plantele si corpulu animalelor sunt compuse d'in acelea-si elemente, pre candu ochiul vede ce diferenția mare este intre un'a si alt'a, si totu-si sciintia ni dovedescu, că elementele sunt acelea-si si numai compunerea si proporțiunea loru diferențeaza.

Candu privim si observăm schimbările plantelor dela sementia, adeca coltiul celu fregedul, păi celu gânjosu si mole, pâna la trunchiul celu grosu si tare mai că ferul, d. e. a stejarului; — candu ni aducem aminte de nimicul d'in carele se prăsesc animalele se nascu, cresc si se marescu, — atunci ar fi omul sedusu sè credia că acestea tote trebuie sè aiba ce-va propriu (deosebitu), trebuie sè aiba o potere de a forma singure unele elemente speciale, prin cari sè causeza diferenție, si totu-si experientele si sciintia ne invetia si ni dovedescu că atât plantele, cău si animalele nu potu forma nice unu elementu, ci celea de lipsa li se dau loru prin nutrementu, respiratiune si prin beutură. Diferenția că acelea-si elemente produc la plante unu trunchiu lemnosu, frunzie si flori; — era in animale sange, carne, ose, piele s. a., credem că provine de la caldura; pentru că caldur'a in plante e cu multu

mai pucina că in animale, si prin urmare elementele formează sub impreguiările diferite corpuri diferite. — Credem că modalitatea impreunării elementelor si pucinile elemente, cari se mai adaugu, sunt causă diferenție, pre langa astă potem afirmă, că creatorul voiesce sè fia plante si animale, prin urmare trebuie sè fia.

Au ni e noă mai pucinu frapantu candu vedem că nutrementul datu animalelor lu dau d'in insule de totu in alta forma, in alta structura, si pre langa tote acestea dupa incercările scientifice s'a dovedit, că si acestea constau d'in totu acelea-si elemente că nutrementul primitivu; deci dupa experiente facute e evident, că elementele sunt totu acelea-si, nu se immobilescu, nice scadu, ci dupa impreguiările formă si compun corpuri diferite, — cari in urmă altorul cause erau si se descompunu, ieu alta forma, apoi era se prefacu in corpurile primitive, d'in acestea in altale. — Prin urmare, acelea-si elemente trecu in multe stadii, dar' nu se immobilescu, nice scadu.

Metalele si mineralele, cari se numescu corpuri morte, se formează asfădere d'in elemente si sunt tocmai asié supuse schimbărilor că si celelalte corpuri, — ele se compunu, se intăresc, apoi se prefacu si se descompunu, era pre langa tote elementele eleremanu totu acelea-si, causă straformarei e caldura.

Pamentul contine caldura, si cu cău se păstrează mai afundu in pamentu, cu atatu se maresce si caldur'a, prin urmare corpurile formate pre facia pamentului se schimbă mereu cu cău ajungu mai adunca.

* Vedi Nr. trecutu alu „Fed.”

ieru'a acésta va functiona acésta noua instituție, care va intarzi armata noastră prin instructiune.

Instructiunea publică a fostu obiectul celor mai viu preocupați ale guvernului meu. Cu totii trebuie să dorim, d-lor, că ea să devină una adeverată lumina, care, intindându-se neîncet, în toate treptele sociale, se inobileze aniiile fortifice inteligîntă junimii noastre către care avem sacră detură dă o conduce pe calea adeverului și a protege contra erorii.

Guvernul meu vi va prezintă modificările ce s'a creștut necesarie a se face în ambele aceste ramuri de servit. D-v. veti ajuta, nu me îndoiesc, silintele ce să-dă guvernului meu pentru a radica scolă și biserica la adeverată înaltfime ce trebuie să aibă aceste două mari temelie ale ori carei societăți umane.

Asemenea vă avea, d-lor, senatori și d-lor, deputati, a ve ocupă de mai multe proiecte de legi privitorie la dezvoltarea lucrărilor publice, a agriculturii și a comerțului. Aceste proiecte, fiind legate de midiocele financiare ale tineri, vi se voru prezintă la timpul să în mesură potintie, pentru a nu se impoveră prezintele cu sarcine covesitorie pre cari nu le-aru potă portă.

In privința administrației generale a tineri, guvernul meu vi va prezintă proiectul de lege pentru una nouă împărțire teritoriale, de la a carei-a votare depinde regula rea bugetelor pre anul 1873, realizarea de însemnate economie, mai cu săma în cheltuielile comunali și județiene, în ameliorarea tuturor celorlalte servicii. Totu-mădata vă avea, d-lor, senatori și d-lor, deputati, a desbatu si a votă proiectele de legi pentru schimbarea sistemului alegării consiliilor comunali și județiene, spre a pune legea în acord cu constituția, pentru numirea primarilor și ajutorielor lor, pentru marirea vadisii comunelor și alte modificări.

Se va supune asemenea deliberărilor d-vostre proiectele de legi pentru modificarea serviciului penitentiar, basat pe sistemul celular mixt; infinitarea de penitențiere pentru minori, conform legii care se află pre biouroului Adunării din sesiunea trecută; proiectul pentru organizarea serviciului statistic; proiectul de lege pentru modificări în legea tocmelelor agricoli.

In administratiunea justitiei se simte de mai multu timpu nevoie de modificarii în legile existente. De una cam-data vă se voru prezintă proiectele de legi pre cari esperiuntă și necesitățile actuali le desemna că cele mai necesare.

Astu-fel s'a proiectat una nouă lege de organizare judiciară.

Se va supune încă deliberărilor d-v. proiectele de legi pentru modificarea mai multor articole din codul penal și revisuirea unor articole din aceeași codice, în conformitate cu art. 24 din constitutie; proiectul de lege pentru darea în judecata a funcționarilor.

In cea a ce privesc departamentul afacerilor străine, deosebitu de conveniunea cu Rusia pentru jurisdicția consulară; acea cu Austro-Ungaria, pentru junctiunea căilor ferate, și conveniunea cu Serbia, care se află în desbaterile Camerei din sesiunile trecute, guvernul meu vi va prezintă încă conveniunea telegrafică cu Austro-Ungaria, conveniunea postale cu Rusia și alte proiecte de recunoștețe necesitate ce vă se voru prezintă în timpul sesiunii.

D o m n i l o r u s e n a t o r i ,
D o m n i l o r u d e p u t a t i ,

Lucrarea pentru care v'am convocat apărante de astă-di silintelor d-vostre. Veti scăi a pune mai presus de toate interesele cele mari ale tineri; vă scăi a probă că, în

ori-ce circumstantă, națiunea noastră nu va inceta unu moment de a merită solicitudinea Inaltei Porti și binevoitorii concursu alu înaltelor poteri garante.

Cătu pentru mine, ve repeta și cu acăta ocazie, că nu am alta săma de cătu acă de a consacra toate forțele mele la prosperitatea și întărirea României.

Dumnezeu să bine-cuvinteze lucrările D-vostre.

C a r o l u .
(Urmăza semnătură ministrilor).

„Rom.“

D o m n u l u I o n u S e l a g i a n u

in Beiușu.

Am cestu cu placere descrierile despre Bihor, în Nr. 98 alu „Federatiunii“.

Dă ai pornită cu acelea pre una cale nouă a literaturii romane; cale grea pentru noi romani, cari nu pricepemtote interesele noastre naționale, dar' cale de mare folosu romanu.

In mai multi ani m'am ocupat cu „Topografi'a Daciei vechie“, — am culesu materialu, dar' am intrerupt studiul, pentru că trebuia să me indepartu de biblioteca din Pest'a și Vien'a, și aruncată de sorte într-unu orasie unde nu sunt bibliotece, am închisu scrutările în serinu.

Studiul acestu-a, în asemeneare cu Topografi'a de adi mi-a descoperită atâtă obiecte interesante, lucruri istorice, geografice, etnografice, mitologice și limbistice, ce tenu legătura cu mam'a noastră Itali'a, și legătura Daciei vechie, înainte de colonizare cu provinciele grece, cu elismul.

Căci, precum e de interesu că să dovedim romanismul locurilor unde locuim, și numirilor familielor romane, asié e de interesu, că să descoperim cătu mai multu despre antecesorii pamantului romanu, despre daci, că cu atâtă mai bine să scim elemintele constitutive ale poporului romanu în Dacia.

Fiindu-că Dă ai ieșită la publicitate cu astfelui de descrieri, vinu de a te salută și indemnă, că acestu objectu să ti-lu faci de studiu seriosu și lungu, în interesul național romane.

Numirile locurilor intru adeveru arăta, ce popor a locuit pre acelea, și numirile familielor că din care parte a Italiei au fostu coloniile romane.

Că de exemplu să intru și eu în obiectul Diale.

Muntii între Ardélu și Roman'a, Galici'a, să numescu Carpați. In Daci'a, și anume în Romani'a, sub polele Carpaților între pasul Timișu și Turnul roșu a locuitu unu poporu Carpăti, și de buna săma muntii Carpați și-tragu numele de la acestu poporu. — Să cercăm acum'a, că ore numirile acestea se mai află unde-va?

Carpăti, după Herodot, unu riurel ce a cursu în Istru (Danubiu de jos), Ovidiu în Meth. Lib. XI. V. 249. vorbesce de Carpătus, insula între Cretă și Rhodus, adi Scarpanto.

Este încă din vechime unu munte cu numele Athos pre țărăi Macedoniei vechie, și pare că din Carpătii-Athos ar fi Carpătus. La Strabone se pomenește „mare carpatica“, la Homer totu Carpatul se dize „Crapados“, la Ptolomen Carpates.

Dar' si în Spania vechia a fostu unu poporu Carpates (Polybius), muntii acestorui-a s'au numitui Carpates (după Polyb. și Strabo). Teritoriul loru se numă Carpates (după Strabo). Numele Carpate se află si adi că nume de familia in Roman'i.

In Daci'a, pre langa Craiovă de adi, a fostu unu orasie Buridava. Poporulu vine pomenitul Buris și Buridenses. Buridava — cetatea burilor.

corpu se compunu și descompunu; — că cu ce potere enormă apesa tote materialele ce se află pre pamantul, atunci trebuie se conchidemu, că în centrul pamantului va fi o caldura enormă.

Presupunerea științifică, că în mediul pamantului trebuie să existe o caldura mare, ni explose vulcanii (ad. muntii cari vomăză focu). — Numerul astorii-feliu de munti se urcă astă-di la 200, mai năște a fostu numerul loru cu multu mai mare.

Vulcanii vomă focu și aburi și cu acesti-a se radica din mediul pamantului și arunca cenusia și materia fluidă, numita lava. — Acăta materia și sgura constă din elemente, din cari se compunu petrele și metalele cele mai tari și cari se topescu numai la o caldura foarte mare.

Am memorat pucine dintr-o elemente, din cari se compunu tote corpurile; scim, că de-să formă unu corp se schimba, toti-si elementele sunt acele-si, une-ori mai multe s'au mai pucine în cantitate, alta data sub alte condiții impreună; — scim, că elementele se impreună numai la anumite grade de caldura; — scim, că prin schimbarea temperaturii corpurile primesc alta formă; — scim, că la impreunarea elementelor se desvolta o caldura une-ori atâtă de mare, incătu apă fierbe; pre langa acestea, experintă ne invetă că elementele gazose și mai alese osigenulu petrunde tote corpurile și rode la structură și formă loru. — Astă rodere se numesc ardere și ossida-

Buris se numesc la Ovidiu unu orasie langa Pełponesulu nordicu, Bura, orasie in Achaia după Herodot, — Bura, riu in Anchia după Pausani as si Burii i loitorii de acolo după Polybiu. In Brosteni si Greovati se află adi mai multe familie cu numele Bura!

E intrebare acă, că ce e caușa de in Daci'a se află carpăti burii, popore despre cari se află urme si mai vechie in teritoriile grecescii vechie? Acăta intrebare eu am desbatut-o in 1859 in „Tel. Rom.“ publicand „De elemente constitutive ale limbei romane“ si resultandu, că in Daci'a a fostu multu elementul pelasicu, din care s'au formatu elismul vechiu, si care a străbatut si in Itali'a.

Să trece la legătura mai de aproape cu Itali'a. In Ardeau muntii de la Abrudu se dicu muntii Abrudiloru.

In Neapolu nisce munti se numesc Abruzzi. Astă ierna a caletorită pre aici Pifferari (cimponasi) din Neapolu, de sub muntii Abruzzi si dantul loru semenează multu cu calusiarulu, si incalzimintele loru erau opince romanesci. Atunci am eugetată, că poporul de la Abruzzi s'a colonisit in giurul Abrudului, si acestu orasie si munti de aci si-tragu numele. Tocmă asié e cu Apulum, unde a trebuit să se asiedie locuitorii din Apulia, o parte spre resaratu a Italiei, ect.

In acestu modu credu că si burii si carpăti din Daci'a, venira din alte părți elenice si dedura nume locurilor cuprinse. Acăta se intemplă mai la tote colonisările si adi, că coloniile ieu nume de la locul de unde au plecatu.

In Banatu este unu Orasie Temisior'a, si unu riu Timisiu, de la acestu-a si-trage comitatul numele seu.

Ovidiu pomenește de Temesa, orasie in Itali'a de la a-media-di, — Homeru de Temese unu orasie vechiu, unde se scotea arama, — Polybiu de Temeseia, locuitorii Temesiia. — Eta originea Temesierei.

In comitatul Carasiului este unu satu Ramna aproape de Boccea. — Romulu si-a impartit poporul in Ramnenești, Tatianesi si Luceri. Ramnunus a fostu unu orasie aproape de Marathon. Daca a existat Ramna înainte de colonisarea noastră, atunci poate fi in legătura cu Ramnunus si elementul elianu, — din contră cu Ramnenești. Dar' e verisimila cea din urma, pentru că in Dacia ripensis se pomenește de cohors ramnensis.

Ce se atinge de numele familielor, in Greovati langa Oravita se află familie Cipu. Ovidiu in Meth. Lib. XV. versu 615, numesc pre unu pretor Cipus Genuitus. In Secasie, com. Carasiului, a fostu preotul, mai tardiv protopopul Vilia, si in Ardélu e famili'a Pinciu amendoue nume de la muntii Romei. Apoi familiile Piso, Scaurianu etc. si adi in Daci'a!

In Geriste, langa Carasiu, mai multe familie Suza, adi acestu nume e in Portugalia pentru familie de principi; in Romanesci, din susu de Logosiu, e famili'a Magela-nu, unu nume istoric pentru afarea Americei. Asié sunt cuvinte de locuri si familie, cari reprezinta securi și nume.

Dar' aceste tote adunate si organizate după o sistemă, sunt istoricul național nostru. Adunarea din tote părțile a numirilor locurilor si familielor romane, e cu potintia daca preotii, invetiatorii, notarii si toti inteligenții romani s'ară interesă cu anima pentru caușa acăta. Viitorul le va studia si explică mai departe, dar' adi să implinim detinția de a le culege.

Pentru culegerea acestor numiri de locuri si familie potu servi cărtile funduale (Telekkönyv, Grundbuch), unde aceste numiri sunt mai tote adunate gata.

Pre fia A. la fia-care parcela de pamant e pusu

tiune. Se numesc ardere, fiind că corpul osidat si pierde structură sa primitiva, asemenea lemnelor, cari le mistesc focul. — E necesitatea a se că la tote osidatiunile se desvolta caldura, si astă mai mare sau mai putină.

Istoria ni spune, că s'au petrecut in lume in decursul anilor — lucruri si schimbări mari. Remasările si urmele, ce ce gasesc pre pamantul, marturisesc, că năște de tempuri — poate năște de mii de ani — a fostu pamantul altcum de cătu cum e astă-di, d. c. după urmele si caracterulu pamantului si a delurilor de la Tokaj, se presupune că aici a existat canduva unu vulcan; — o corabie petrificata gasita in giurul de la Araciu in Banatu ni dovedesc, că canduva a trebuit să curga pre acolo apa, să fie fostu mare. — Căte urme si remasările de corpi, cari astă-di se află numai in Transilvania si alte tiere romane, cari tote ne facu a crede, că canduva a trecut pre aici marea.

Au nu ne potem convinge in faptă, cătu de tare se schimba tote pre lume, si astă nu numai in apariția, ci in realitate, căci nimene nu va potă da, că ghind'a e stegiaru; — simburii cei mici de mere si pere sunt totu acei copaci mari, tari, crengosi si pomposi, cari înfrumusează grădinele noastre. — Au este totu un'a oulu său puiulu (apoi gain'a); — să nu mai amintescu de alte animale si de nimicu, din carele se formează, si cu tempulu ajungu — unele — la o putere de mirare.

(Va urmă)

Dupa aceste presupuneri, ar' fi dura de credut că tote corpurile să se prefacă in aeru, inse luandu in consideratiune apesarea (greutatea) toturor corpurilor ce se formează si cari se află pre globu, ni potem explica, că numai astă potintă poate rezista unei calduri fără asemenea, si carea e totu odată caușă, că pamantul contine o caldura totu mai mare, cu cătu mergemul mai afundu in elu.

Abstragandu de la acăta, scim, că la formarea fizicului corp și caldură necessaria; scim din experientia că, la impreună materialelor între olala, se desvolta o caldura mare, asié d. e. a vedintu fie carele, că la stinsulu varului se desvolta o caldura asié de mare, incătu fierbe apă — Prin caldură ce se desvolta, pierde varului stinsu din greutatea lui primitiva (calculandu greutatea varului si a apiei ce s'a tornat prete varului nestinsu).

Mai scim, că tote corpurile cari se punu sub o presiune mare, se condesă și se indăsa, si atunci se desvolta o caldura mare; prin astă experientă s'a facutu unu felu de aprinditoriu, cu carui-a efectu devine numai din presiunea aerului.

Luandu in consideratiune, că căte mii si milioane de

numele tablei, calcaturei, catului, unde jace parcel'a. Aci sunt numite delurile, văile, campile, apele, padurile. Locurile sunt adeseori reu scrise, pentru că strainii au schimbat numirile romane, nepotendu esprime și pricpe cunintele romane. Totuști asi a facut si Fényes in statistică sa eu numirile romane.

Pre făia B., si deosebi in registru sunt numele familiei romane, a stapanilor pînelui. Afara de cările funduale, pentru numele familiei romane, sunt si repartitiunile de portia la notariatu, si conscriptiunile la preoti.

Adunatorii aru spune numele comunii, aru enumera numirile de deluri, ape, campie, văi, paduri, etc.; era despre familie aru scrie după A., B., C.; pre 3 familie Alutanu, 6. f. Borlovanu, 7 f. Campianu, 2 f. Dunareantiu, etc.

O astu-feliu de colectiune ar fi de pretiu printr mare pentru romanismulu nostru in Daci'a, si chiaru pentru originea daciloru, si ar fi dovîda mai mare si decât ce aveam in istoria despre unii seculi ai vietiei nostre, si amu scapă de deductiunile nebune ale scriitorilor straini, eari nu vreau să fie nemicu ce e romanescu, pre locurile locuite de romani.

Deci dara, Dile Selagianu, in cătu ai intreprinde un astu-feliu de lucru, si ai face provocare către intelectua romana, eu ti promit ulegerea d'in prejurul Oravitei dela unu poporu de 90.000 de susfete.

Sperandu si in energi'a Diale si sprinirea intelectua romane d'in tote părțile, romau.

in Oravita, 1. nov. 1871.

Alu Diale stimulatoriu

D r. A t. M a r i e n s c u .

Alba-Iulia, in 26 octombrie 1871.

La adresa diuariului

*Hermannstädter Zeitung vereinigt
mit dem Siebenbürger Boten.*

in S a b i i u

Observâmu de unu tempu incoce, că mator'a cocona "Hermannstädter Zeitung" se apropia totu mai tare de coliatrulu voiuicu "Telegraful Romanu" si deschide acestui-a cu mare prevenire si cu multa placere voluptuosulu seu si nu spre desmerdare.

Ni se spune că rol'a de votru intre acestea done diurale de totu eterogene, o joca unu mare maiestru moravu, care pâna candu se desmerdă si se incalduia elu insu-si ca logoditulu numitei cocone, la peptulu dinsei, se ipăta focu si putiosa asupra toturor romaniloru, suspiciona si calumnia totu ce era romanescu asi a cătu chiaru si supremul u. Telegrafistul numia pre atunci-a, precum se numescu de comunu bietelete fete cadiute; er' de candu cadiu d'in gratia dumpl'a-ei, prin lingusfrea-i neimitabila, scid se se vîre pâna la inim'a patronului "Telegraful Romanu", care lu intrebuintiedia acuma, precum au intrebuintat pre toti lingăii sei. Face adeca căte verdi si uscate, căti articuli dupa mandatul scrisi si tipariti in "Telegraful Romanu" despre tienut'a politica a Romaniloru ardeleani spre defaimarea si in detrimentulu loru, tradusi in nemtiesc prin faimosulu votru susu atinsu, se trăca prin midilocires acestui-a in colonele diuariului "Hermannstädter Zeitung" si se se prezente publicului cetitoriu că bani buni. Dovedea despre acestea ni aduce, dupa multe altele, si Nr. 251 din 21 octobre a. c. alu numitului diuariu.

Pare-ni-se inse că acestu diuari germanu nu scie, că cine are de a face candu primesce d'in numitulu diuariu ungurescu scrisu romanesc, asemenea articuli.

Nu scie că cine si ce este "Telegraful Romanu" in credint'a si in probat'a opiniune publica a Romaniloru peste totu, dara a numitu in cestiuni politico-nationale romane, si asi duce in ratecire pre cetitorii sei spre daun'a ei, a celoru-a si a Romaniloru insi-si.

Deci in interesu comunu ne vedem indemnati a spune diuariului "Hermannstädter Zeitung" că "Telegraful Romanu" a fostu, este si — sub impregiurările facia — va fi unu diuari scrisu romanesc, dara nu romanescu, ci in partea lui politica curata gubernamentalu, alu regimului, care a fostu, alu celui ce este asta-di si alu celui ce va fi manea la potere.

Etu nu a avutu, nu are si — sub impregiurările prezente — nici că va ave principio propriu, ci a fostu, este si va fi servulu oportunitatii si alu auctoritatii caror-a se supune neconditioanata.

A fostu mai dela inceputu instrumentu orbu alu unei auctoritatii, carea inca nu a fostu condusa niciodata de principie, ci numai de oportunitate; a tienutu adeca totu-de-un'a cu celu mai tare, si a facutu că se joce si Telegraful Romanu" acesta rola miserabila; alu auctoritatii aceleia, care mai antaiu a bancrotat inaintea Romaniloru, pentru că a abusat de capitalulu politicu-nationalu, ce i s'a fostu incredintiatu, dupa aceea a sfecitul-o si cu "hipotecele" sale, prin care inzadaru se straduisse a orbi pre Romanu si acum cerca sub forma mascatu a se rehabilita era, spre ce trebue să-i servescă "Telegraful Romanu" sub imediat'a conducere a unei semi-auctoritatii, cunoscuta la Romani numai dupa barba rosă, de care se ferescu acesti-a

că de o primeidie si carea se straduesce a si-cascigă renume si potere, vră să devina auctoritate in locul celei aminite, prin veri-ce midiloce, pre ori-ce căli, prin urmare si pre celea ale "Telegrafului Romanu." Mai are acestu-a inca vre-o căti-va prea pucini adoratori, dara toti acesti-a sunt numai pure instrumente ale intregei si ale semi-auctoritatii mentionate. Toti ceilalti Romanii privescu "Telegraful Romanu" cu politicul lui cuprinsu de inimicu alu loru comprobatu.

Possible lauda a acestui diurnal, că dinsulu are de abonate tote comunele besericesci d'in Ardealu, să nu duca pre nimoni la ratecita credintia, că si candu acestea comune aru consentit cu cuprinsulu lui, pentru că abonarea acelora-rua urmădia dupa porunc'a consistoriului, in care presidēdia ds'a semi-auctoritate, si care a impus priu ci circulariu oficiosu sositu mai de-una-di aici, abonarea la disulu diuariu. Binevoiesca "Hermannstädter Zeitung" a-si notă acestea si a le face cunoscute cetitorilor sei. — I.

Sibiu, in lun'a lui oct. 1871.

In lun'a lui decembrie 1870. mi-am fostu luatu voia in foiele publice d'in Bucuresci a face atentii pre connatiunii mei d'in Romani'a a supr'a unui omu, cu numele Adolf Worell, care s'a stracuratu de aici in Romani'a, si spre dorere a ajunsu acolo directoru generalu alu bancei de asecurare "Dacia."

Acestu omu are de la natura insusită de a vorbi bine, inse a face reu. Prin lingusfriile sale i-a succesi a cascigă pentru scopurile sale pre unii domui cu nume si cu avere. Numai de nu s'aru caif acesti domni in scurtu tempu, pentru că au incredintiatu directiunea bancei "Dacia" la unu omu cu caracteru nestatornicu că acestu-a.

Adolf Worell se afla si acuma că fostu agentu generalu alu societății falite "Societă Nuova", la care mai multe milii de florini s'au perdatu priu administrarea lui, sub cercetare. Deci cu tote escusatiunile publice ale lui Adolf Worell, eu romau si acuma pre langa afirmarea mea, ba inca mai adaugu, cum că Adolf Worell numai candu s'a departat d'in Sibiu l'am vedutu, că este unu insielatoriu; si este de temutu, cum că in o cetate mai numerosa va trece mai lungu tempu pâna se voru demasă amagirile lui.

Cu privire la escusatiunile publice ale lui Adolf Worell si la afirmările mele, spre a nu romană eu in facia publicului de mincinosu, me vedu să îl aducu inainte acum de odata numai unele fapte penale de ale lui Adolf Worell si adeca:

Adolf Worell a fostu in Sibiu mai inainte nu numai agentu alu societății "Nova", dar si agentu publicu, inse fără nici o avere; in calitatea de pre urma inainte de departarea sa d'in Sibiu a avutu ordinu de la 2 personae insemnante a efectuat unu imprumutu de bani. Elu a primitu de la domnii M. C. si F. Sch. una politia sunatoria pre 600 fl. v. a. spre a-o vinde si a administrat banii la acesti domni. Adolf Worell inse nu li-a administrat-o, ci s'a departat de aice, lasandu pre susu numitii domni in dauna.

Mai incolo, Dlu Worell a imprumutat de la amicul seu St. 2000 fl., precum si de la altii, fără de a-i mai plati.

Acesto tote, de va voi domnulu Worell, eu le potu areta si prin dovedi.

Este de totu tristu, candu unu institutu că "Dacia" se incredintieza unui Worell si nu afla intre patriotii sei altu omu nepetatu si cu caracteru statornicu.

Pre Worell l'a demisiunatu societatea "Transilvania" numai pentru că i-a cunoscutu insusirile sale cele scandalose, si adeverintia data lui in scrisu a fostu numai o fictiune.

Deci eu me semtui indeatoratu a face inca odata atentu pre onoratulu consiliu administrativu alu societății de asigurantia "Dacia" la insusirile cele periculoase ale directorului generalu Adolf Worell.

N. Alesandru Macellariu.

VARIETATI.

*(Advocat nou.) Dlu Vasiliu Indre, practicante de advocat in Chioru, facu dilele acestea censur'a advocafiale d'in legile civili si cambiali. I dorim succesi favorabilu pre nou'a sa cariera.

*(Una femea a venit.) O femea numita Anna Key, de una pozitie convenabila, a fostu adusa dilele trecute inaintea magistratului curtier de politia d'in Bristol, pentru că causase desordine pre strada. Aceasta femea declară judecatorului că a fostu venduta de barbatu-seu la unu altulu pentru sum'a de cinci-dieci livre sterline, si că acesta a fostu caușa care a facutu-o să se certe cu barbatu-seu pre strada. Barbatul intrebatu recunoscă că a primitu sum'a, dara refusă de a spune cu ce titlu. Grefierul assigura că, dupa declaratiuni, este esactu că aceasta femea a fostu venduta de barbatu-seu, si in consequintia judecă-

toriului condamnă pre acestu barbatu pucinu scrupulosu a-si relua femeea si a dă o amendă de cinci livre.

Bibliografia. Istoria contemporana, de la anul 1815 pâna in prezentă, este titlul unui interesante compendiu de istoria, pre care dlu P. I. Cernatescu, profesore de istoria generale la Universitatea d'in Bucuresci, lu oferă publicului romanu. Este prim'a incercare, ce se face la noi, dă se scrie istoria contemporana int'unu modu sistematic si concis. Éta prefaci'a de care autorele insociesce opulu seu:

"Desvoltarea ce a incepe a luă si la noi vietii'a politica, reclamata de caracterulu timpului si alu institutiunilor noastre, facă să se simta necesitatea unui compendiu de Istoria contemporana, care să pună in vedere toturor, si mai alesu a junimii studiose, evenimentele cele mai noi ale lumii, atât de secunde in mari invetiaminte. Este adeverat că evenimentele cele mai recenti, de douădieci de ani incoce, nu ni potu dă inca una conclusiune definitiva; inse, de-sf espuse in ordine dupa cursulu cum ni se presinta ochiloru, se constata totu-si că ce'a ce este omogenu dă aceleasi efecte, cari sunt instructive pentru tote părțile vietiei publice.

In espunerea si apreciarea acestor evenimente, cătu si in judecarea omenilor, cari au luat parte la ele, precum si a motivelor ce i-au condus, amu avutu recursu la operele si opinioanele celor mai logici scriitori.

"In acestu opu amu urmatu cu nararea evenimentelor, pentru mai tote cele-lalte State, pâna in dîlele noastre; er' pentru Statul nostru, amu credutu că este mai bine, mai rationale d'a nu merge mai departe de epoc'a alegorii lui Cuza."

Formandu unu volume in octavo că de 18 cole, lucrarea dlu Cernatescu este resumata in XXVIII capitolu, d'intre cari siese se occupa exclusivamente cu istoria Romaniei indicandu pre scurtu fazele prin cari au trecutu societatea si națiunea romana in aceste d'in urme epoci.

Sciri electrice.

Cetinje, 31. Principalele tramise Portei unu protestu pentru deseile violări ale confiniului montenegrinu d'in partea turcilor d'in Podgori.

Breslau, 31. oct. Comitetele romane de aperare d'in Berolinu, Breslau si Viena tramisera guvernului romanu una declaratiune, in carea se dechira gat'a a luă a supra-le formarea unei societăți de actiuni pentru căile ferate romane.

Versalii, 31. oct. Se asigura, că in data dupa reinceperea sesiunii, guvernul va prezintă Adunării națiunale unu proiectu de lege despre reorganisarea armatei.

Bucuresti, 1. nov. Societatea Offenheim deschise ieri linia laterală Verescie-Botosani, si cu acela s'a terminat construirea căiloru ferate primele de Offenheim.

Roma, 1. noiembrie. Conciliul celu mai de aproape se va tine la mediulocul lui noemvre, in Vaticanu.

Viena, 2. noiembrie. Programul baronului Kellersberg, designat de ministru-presedinte, e urmatorul: reintorcerea la constitutiune cu alegari directe pentru Reichsrath in Boem'a, Moravia si Carintia. — Maresialulu campestru Koller va fi comandante in Boem'a.

Viena, 2. noiembrie. Negociările pentru formarea cabinetului se continuă; e probabil că Unger va fi ministru de justiția si Stremayer de instructiune; Kellersberg va primi pre langa presidiu si portofoliu afacerilor interne.

Praga, 2. nov. In cercurile cehilor se vorbesec, că rescriptul imperial se va delibera sambata si apoi nu se va mai tine altă sedintă.

Viena, 3. nov. Kellersberg prezintă astă-di imperatului programul nou lui guvern. — Cont. Chotek si a tramsu aici demisiunea sa d'in postulu de locuționante alu Boemiei.

Burs'a de Vien'a de la 3. octombrie, 1871.

5% metall.	57.90	Londra	116.10
Imprum. nat.	6.20	Argintu	116.25
Sorti d'in 1860	104.—	Galbenu	5.57
Act. de banca	795.—	Napoleond'or	9.28%
Act. inst. cred.	302.—		

Propriet., edit. si red. respundet.: ALES. ROMANU